

ÄMNESBUDEN

LÄROPLAN

FRITT ACKOMPANJEMANG

PÅ GITARR

Borgå stads Livskraftsnämnd 18.11.2025

Borgånejdens Konstinstitut – Musikinstitutet

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

- Grundnivå 1 är en kurs för alla, som ingår i grundläggande gitarrstudier på nivå 1.
- Kursen introducerar fritt ackompanjemang.
- Målet är att eleven behärskar grundpulsen, kan ackompanjera med grundfunktioner (I-IV-V7) från verkliga ackord- och stegbeteckningar, samt bekantar sig med att skapa musik på gehör.

Innehåll

- Ackompanjemangsovningar i tonarter som eleven känner igen från gitarrepertoaren med grundfunktionerna (I, IV, V7). På I och IV används treklanger och på V dominanta septimackord, där grundtonen eller kvinten kan utelämnas. Harmonier kan skapas genom enbart bastoner, ackord på diskantsträngarna (s.k. högsträngsackord), en kombination av dessa genom fingerspel samt s.k. plektrumackord. Även kvintackord, s.k. powerackord. Eleven kan, utöver I, IV, V, också bekanta sig med I, II, V.
- Ackompanjemang övas med olika ackompanjemangsmönster i taktarter som 3/4, 4/4 och 6/8.
- Ackompanjemanget framförs antingen med klassisk fingerspelsteknik eller plektrumteknik.
- Melodier och ackompanjemang övas även på gehör.
- Introduktion till improvisation.
- Repertoaren består av folk- och barnsånger samt annat lämpligt material.

NIVÅPRESTATION

- Ackompanjemangsuppgift som utförs som en del av nivå prestationen på grundnivå 1. Eleven producerar ackompanjemang som gestaltar grundrytmen i en låt med tre grundackord (I-IV-V7), i tonarter som är bekanta från repertoaren.

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

Målet med studierna på grundnivå 2 är att ge eleven färdigheter att hantera enkla ackompanjemangs- och harmoniseringsuppgifter i bekanta tonarter.

Eleven känner till grundfunktionerna i tonarter och motsvarande ackordbeteckningar.

Dessutom vänjer sig eleven vid att hantera musik på gehör, genom improvisation och komposition.

Målet är att lära sig känna igen grundläggande formstrukturer inom pop/jazz-musik, såsom 12-takters blues och I-VI-IV-V ackordföljder samt deras variationer.

Innehåll

- Lära sig ackompanjera med treklanger och dominanta septimackord.
- Bekanta sig med treklangers omvändningar och producera dem på högsträngarna (och andra stränggrupper).
- Ackompanjemangsmönster i olika taktarter och introduktion till ackompanjemangsstilar såsom beat, växelbas (t.ex. alla breve 2/2 eller vals) och triol (4/4 eller 12/8).
- Ackompanjemangsmönster kan produceras med klassisk fingerspelsteknik eller plektrumteknik.
- Harmonisera omodulerade melodier med grundfunktioner.
- Utöver I-IV-V7-I ackordföljden lära sig använda II-V7-I-VI ackordföljd i ackompanjemang.
- Bekanta sig med bluesimprovisation och pentatoniska skalor.
- Arbetsätt inkluderar improvisation och komposition.
- Repertoaren omfattar minst tio låtar från olika musikstilar.
- Repertoaren kan inkludera egna kompositioner och arrangemang.

NIVÅPRESTATION

- Den tekniska delen av prestationen ingår i den konstnärliga delen, men instuderingsuppgiften kan genomföras separat.
- Tre förberedda låtar, varav en kan vara en egen komposition eller arrangemang.
- Melodin kan spelas eller sjungas av eleven själv eller en annan person.
- Låtar kan framföras i en konsert eller en konsertliknande situation.
- Uppgiften är att identifiera och producera ackompanjemang som gestaltar låtens grundpuls med angivna ackord.
- Instuderingsuppgift utifrån ackordbeteckningar: innehåller ackord från I, IV och V7. Förberedelsetid: 5 minuter.
- Nämnden består av en egen lärare, en eller två medlemmar samt en ordförande.
- Eleven deltar också i bedömningen. Det rekommenderas att en av medlemmarna i nämnden är gitarrlärare.

GRUNDNIVÅ 3

Målsättningar

- Målet med studierna på grundnivå 3 är att ge eleven sådana färdigheter att hen klarar av de vanligaste ackompanjemangs- och harmoniseringsuppgifterna.
- Eleven känner till tonarternas grundfunktioner (I, IV, V7) och de alternativa ackorden (III, VI, II samt eventuellt VII) samt motsvarande ackordbeteckningar.
- Eleven övar på att spela melodi och harmoni samtidigt samt utvecklar andra färdigheter som krävs i praktiska musiksammanhang.
- Eleven fördjupar sina kunskaper i rytmhantering och formförståelse.
- Eleven övar på att skapa musik på gehör, improvisera och komponera.
- Eleven uppmuntras att söka och utveckla sin musikaliska personlighet och sitt uttryck.

Innehåll

- Bekanta sig med fyrklanger och deras beteckningar (-7+5, -dim7, -sus, add9).
- Lära sig använda de vanligaste fyrklangerna (-7, -maj7, -m7, -m7-5).
- Öva på att spela II-V-I progression i dur (IIIm7-V7-Imaj7) och i moll (IIIm7-V7-Im7 eller Immaj7). Bekanta sig med fyrklangernas omvändningar och producera dem på högsträngarna och andra stränggrupper.
- Harmonisera melodier med grundfunktioner och bekanta sig med alternativa ackord samt sekundärdominanter vid modulation mellan parallella tonarter.
- Förutom I-IV-V7 och II-V7-I-VI progressioner lär sig eleven även diatonisk kvintcirkulation.
- Ackompanjemangsovningar i fler taktarter och musikstilar (t.ex. tango och beguine).
- Bekanta sig med tripletbaserad frasering (t.ex. shuffle eller foxtrot).
- Ackompanjemang övas både med klassisk fingerspelsteknik och plektrumteknik.
- Öva på att hitta ackordtoner under melodin med höger hand, utan krav på rytmiskt ackompanjemangsmönster.
- Bekanta sig med att skapa formstrukturer såsom intro.
- Ackompanjera välbekanta låtar på gehör samt transponera ackompanjemang till närliggande tonarter (en halv- eller helton upp eller ner).
- Improvisation används som metod.
- Repertoaren omfattar minst 15 låtar från olika musikstilar, inklusive egna kompositioner och arrangemang.

NIVÅPRESTATION

- Den tekniska delen ingår i den konstnärliga delen, men olika moment kan genomföras separat.
- Fem förberedda låtar, varav minst två innehåller melodi och minst en är en samspels- eller ackompanjemangsuppgift. Låtarna kan framföras i konsert eller konsertliknande sammanhang.
- Instuderingsuppgift: Ackompanjera en given melodi utifrån ackordbeteckningar. Eleven förväntas behärska ackorden samt identifiera och producera ett passande ackompanjemang. Uppgiften motsvarar den lättaste repertoaren.
- Harmoniseringsuppgift: Möjlighet att harmonisera en melodi med både grundfunktioner och alternativa ackord.
- Förberedelse för inlärnings- och harmoniseringsuppgifterna: totalt 10 minuter.
- Gehöruppgift: Ackompanjera en välbekant enkel sång i en lätt tonart.
- Transponering: Transponera ackompanjemanget för en vald enkel sång till en närliggande tonart (hel- eller halvton) i den riktning som nämnden väljer.
- Frivillig improvisationsuppgift.
- Nämnden består av en egen lärare, en eller två medlemmar samt en ordförande. Eleven deltar också i utvärderingen. Det rekommenderas att en av medlemmarna i nämnden är gitarrlärare.